

Spatiul sacru in Imperiul Otoman

Moto: "Cei ce nu cred in semnele lui Dumnezeu vor fi greu pedepsiti, caci Dumnezeu e puternic, se poate razbuna"

Coran III.3

Inca de copil, religia islamica a fost un mit pentru mine, un imens necunoscut peste care se suprapuneau imagini neclare, receptate fugitiv, insa insuficiente pentru a-mi putea forma o idee cat de cat obiectiva(stiintifica nici nu incapa vorba) despre cea de-a patra mare religie a lumii. Imi amintesc ca pe la tre-patru ani m-am catarat in varful minaretului moscheii din Piata Revolutiei, din Mangalia si nu intelegeam rostul acelui turnulet subtire, langa o cladire simpla, asemanatoare unei case, care imi spunea mama ca este biserica unei mici comunitati turcesti din oras. Mai tarziu am fost fascinata de frumusetea arhitectonica a moscheilor pe care le-am vazut pe teritoriul Macedoniei, insa o teama, pe care si acum imi este greu s-o definesc nu mi-a permis sa le trec pragul.

Sacru, in religia islamica poate fi identificat pana si in cele mai mici aspcte ale vietii cotidiene-mancare, vestimentatie, obiceiuri. Islamul este o religie tarzie fata de crestinism si mozaism. Ea propovaduieste monoteismul absolut si supunerea neconditionata fata de Allah si Mahomed, trimisul sau. Ca religie impleteste "doua elemente pricipale: elementul religios propriu-zis, considerat ca revelatie, si elementul uman caracterizat prin dorinta de eliberare si de expansiune" . Aceste doua elemente sunt vizibile inca de la inceputul islamismului prin viata profetului Mahomed (Muhammad) intemeietorul islamului.

MAHOMED, este cunoscut in linii mari datorita izvoarelor cele mai importante: Coranul, "Propovaduirea", precum si informatiilor transmise de traditie pe care orală - care nu sunt intotdeauna sigure. Informatiile istorice, cu privire la viata si experientele religioase, au decis chemarea sa profetica. Acest geniu religios s-a folosit de imprejurarile istorice favorabile pentru a schimba radical istoria omenirii.

Din biogarfia sa, retinem, ca in timpul sarcinii, mama sa a auzit un glas care o vesteste ca fiul ei va fi stapanul si profetul poporului sau,iar la nastere o mare lumina a inundat lumea. Se spune ca s-a nascus curat ca un miel si circumcis, la Mekka intre 576 si 572, facand parte din tribul quraysitilor. A ramas orfan la 6 ani si a fost crescut mai intai de bunicul sau si mai apoi de unchiul dupa mama (Abu Talib). Impreuna cu acesta din urma face o calatorie in Siria, la 12 ani, unde a fost recunoscut de un calugar crestin, dupa semnele tainice de pe umar, care ii da vestea ca va fi prooroc.

La 25 ani intra in slujba unei vadove bogate, Hadije (in varsta de 40 de ani), cu care se casatoreste si are 7 copii. Dupa moartea acesteia a mai avut 9 neveste. Hadije a avut un rol considerabil in incercarile vocatiei religioase a lui Mahomed. El a avut mai multe revelatii, mesajele divine comunicandu-le doar Hadije-i.

La Mecca existau putini crestini , de conditie umila, insuficient instruiti. Prezenta evreilor era

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

masiva, iar in timpul lui Mahomed structura religioasa a religiei Arabiei Centrale nu a fost modificata de infulentele iudeo-crestine, predominind politeismul. Centrul vietii religioase era Mecca(Makka) mentionat in corpus-ul ptolemaic in secolul al II-lea d. Hr., drept Makoraba, "sanctuar", in mijlocul careia se afla Hima in forma de "cub", edificiu fara acoperis care avea incrustat intr-ul din unghiuri celebra piatra neagra de origine cereasca. Stapanul pietrei Ka"ba era socotit Dumnzeu (Allah), de catre crestini si evreii arabi dar cultul lui se reducea , la anumite sacrificii, ofrande, inchinate lui si altor divinitati precum celor trei zeite : Manat (Soarta), Lat (latura feminina a lui Allah) si al-Uzza (Puternica) socotite fiicele lui Allah. Initial Mahomed a elogiut rolul lor de intermediare, insa mai tarziu a indreptat aceasta greseala.

Misiunea lui Mahomed a fost declarata de mai multe "experiente extatice care au constituit preludiul revelatiei: "Cel plin de putere statu in glorie, in zarea suprema, apoi cobori si ramase plutind nemiscat"" Sau la un moment dat , se spune ca Mhomed a vazut langa un copac semnele supreme al domnului sau " deci a vazut orizontul in lumina. Viziunile au fost insotite de de revelatii auditive pe care Coranul le socoteste divine. Primele experiente mistice au decis vocatia sa profetica." . In pestera I s-a aratat arhanghelul Gabriel care i-a prezis puterea sa, si l-a indemnat sa predice in numele domnului.

Mesajele divine, transmise tot prin intermediul arhanghelului Mihail l-au invatat sa se exprime si i-au revelat lui Mahomed Coranul(Al Qur"an). Coranul este cartea sfanta a musulmanilor, echivalentul Bibliei de la crestini. Se spune ca "netagaduit jidovismul si crestinismul au fost izvoare principale ale invataturii lui Mahomed" . Coranul nu contine nici o dovata a unor cunostiinte exacte a Bibliei, insa, mai ales intre Vechiul Testament si Coran exista anumite asemanari. Coranul nu este scris de la cap la coada in acelasi stil, Sure-le de inceput fiind mai dinamice si mai pline de zel. Se spune despre Coran ca prima parte "este o poezie ritmata, partea cealalta insa este proza ritmata, cum se obisnuia la retorii arabi." . Aceasta ritmare/ rima face din Coran o lectura placuta sau chiar usoara.

Bazandu-se pe revelatia divina, scrisa in Coran. Mahomed a intemeiat astazi cea de-a patra mare religie universala a lumii. Nevoit sa paraseasca Mecca, acesta se stabileste la Medina si intemeiaza religia cunoscuta azi sub numele de Islam, adica supunere devotata (fata de Dumnezeu). In anul 632, Mahomed "se duce in pelerinaj la Mecca , unde prescrie ritualurile care se respecta si azi-ingerul ii dicteaza cuvintele lui Allah- "azi am desavarsit religia voastra, am facut din islam religia voastra" Astfel au fost stabilite canoanele islamce cunoscute sub numele de "Cei cinci stalpi ai islamului":

- "1 Marturisirea ca nu este alt Dumnezeu in afara de Allah si ca Mahomed este trimisul sau;
2. Rugaciunea , care premergandu-l spalarea, se implineste de cinci ori pe zi cu fata spe Mecca si construa din formule anumite, din citate din Coran si din inchinari ale corpului;
3. Postul in luna Ramadan, zilnic de la rasaritul pana la apusul soarelui cu abstineta totala de la mancare si bautura.;
4. Milostenia care este un bir constatatator in a patruzecea parte a veniturilorsi are sa se plateasca in

bani sau in natura.;

5 . Pelerinajul la Mecca in luna Zul-Higigja, pe care are sa-l implineasca fiecare moslem macar o data in viata sa"

Acesti "cinci stalpi" mai sus mentionati reprezinta baza religiei islamice, si fiecare musulman in parte este obligat sa-l respecte. Postul, Ramadan-ul reprezinta cea de-a noua luna din calendarul islamic(29-30 zile). Postul incepe la rasarit si se termina la asfintitul soarelui. In timpul zilei nu se mananca, se roaga, rugaciunea continuandu-se seara, la moschee.

Daca initial in islam nu exista un cult propriu-zis al sfintiilor, ulterior acesta s-a format, manifestandu-se o puternica tendinta de venerare a unor persoane. Initial singurul sfant a fost Mahomed, trimisul lui Allah, dar mai tarziu au ajuns sa fieenerate si alte persoane din jurul profetului (ansari), precum si eroi cazuti in lupta pentru triumful puterii islamice.

Legat de pietatea si mistica musulmana a aparut fenomenul "fratiilor" sau ordinelor islamice. "Acestea nu impun nici despartirea din lume , nici de familie ci s-au structurat ca asociatii sacre, dar secrete, formate numai din barbati, evident pentru ca femeile nu au obligatii religioase in islam." . Statului femeii in islam, depinde aproape in totalitate de religie, insa femeia nu are obligatii religioase... Femeia este sotie si mama, nu are alte drepturi, iar barbatul ei nu o cucereste pentru a o lua in casatorie ci o cumpara. Vestimentaia femeilor este reprezentativa pentru statutul lor net inferior: poarta haine largi, care le acopera tot trupul, inclusiv fata (desi acest lucru nu apare precizat in Coran).O alta forma, deasemenea care are la baza religia de a "submina" drepturile femeii este institutia haremului. Daca legea islamica o obliga pe femeie la fidelitate, barbatului I se permite un numar de pana la 9 sotii (Mahomed a fost primul care a avut un numar atat de mare de sotii).

Sacrul in islam este invocat si cand este vorba de razboi/crime. Existenta Djihad-ului si Gaza-ului sunt dovada clara a acestui fapt. Religia islamica justifica crimele in numele religiei/ in numele lui Allah, permitand sa fie impusa prin forta oamenilor, nu numai de buna-voie."Potrivit unui hadith bine-conoscute Profetul facea deosebire intre micul djihad si marele djihad Impotriva raului"

Cultul mortilor are si el un rol important in islam. Musulmanii isi inhumeaza mortii, mormintele lor fiind in forma de frida.Dupa moarte trupul defunctului este spalate, imbalsamate si imbracate intr-un giulgiu fara cusaturi, apoi daca a murit dimineata este inhumat seara, iar daca a murit seara este inhumat a doua zi. Ma intreb ce se intampla in cazul mortii clinice, daca "defunctul" se trezeste dupa 48 de ore sub pamant. Pozitia defunctului in mormant, este cu capul indreptat spre Mecca.Pentru un ortodox, perceptia musulmanilor, mai ales pe teritoriul Imperiului Otoman asupra cimitirelor ar putea parea putin bizara. Nu este prea usor de inteles cum pot unii oameni sa iasa la iarba verde in cimitir!Mai mult decat atat cimitirele nu sunt prea bine delimitate de spatiul sacru, si in ciuda faptului ca sunt imense, te lovesti de ele in plic centru, la coltul strazii!

Spatiul sacru in islam este reprezentat de moschee/geamie. Moscheea creeata dupa imaginea

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

primei moschei a profetului, construita la Medina in anul I (622), este locul unde musulmanii se intalnesc pentru rugaciune. Este simbolul islamului, si locul in care se exprima mentalul colectiv. Este mult mai complexa decat un simplu locas de cult/rugaciune. Ea este o institutie, in care este data educatia religioasa (de cele mai multe ori exista cladiri anexe care servesc drept scoli teologice). Exista si o "Academie Morala" unde dupa slujba sunt discutate problemele comunitatii. Acest spatiu este utilizat si pentru oficierea casatoriilor. "Moscheea care, in ciuda transcendentiei lui Dumnezeu, este intr-un fel casa Lui, este singurul monument menit sa travezeze secolele. Marturisind in acelasi timp maretia divina si prezenta triumfatoare a Islamului, este in general, edificiul cel mai considerabil si cel mai reprezentativ al diverselor scoli de arhitectura musulmana" Pana in secolul XI pentru arhitectura moscheilor s-a folosit un plan cunoscut sub numele de moscheea "araba", inspirat din arhitectura primei moschei a lumii- cea contruita de profet la Medina. Otomanii, pastrand elementele cerute de cult l-au inlocuit, cu un plan mai divers, inspirat dintr-un plan universal- al templului biblic.

Cum nu se sacrifica nimic, in Moschee, nu exista altar. Singurele mobile, in afara candelabrelor sunt si a covoarelor sunt tribunele pentru dascali sau cititorii din Coran (dekke), imprejurimile (maksura), pupitrele pentru Coran (rahle) si dulapurile din perete. In afara salii de rugacine (haram) se afla anexele: o curte inconjurata de portice (sahn) in centrul careia este situata o fantana (sadirvan), latrine si numeroase puncte cu apa pentru ablutiuni si minaretul.

El-Said ben Yazrd-sursa numeroaselor traditii orale relateaza ca in timpul Profetului prima chemare la rugaciune a fost vinerea (vinerea fiind in zilele noastre ziua sfanta/binecuvantata pentru musulmani; cea mai importanta zi pentru musulmani). Profetul a spus "Cand vine ziua de vineri ingerii se aseaza la poarta moscheii, ei in noteaza pe primul venit, pe al doilea si tot asa". Chemarea la rugaciune se face de catre muezin in minaret. Acesta a fost instituit canonic de la prima moschee. Din secolul XI chemarea la rugaciune devine una dintre cele mai importante functii in ritual.

Ea contine fraze specifice:

" Allahu Akbar, Allahu Akbar
Ash- hanu anna Muhammad rasu Allah(x2)
Haya"ala al-falah, haya"ala al-falah
Allahu Akbar, Allahu Akbar
La ilaha ial-Lah"

Arhitectura moscheilor e teritoriul imperiului otoman s-a modificat treptat, introducandu-se si elemente prezente la bisericile crestine: cupola spre exemplu, preluata de la Biserica Sf. Sofia, din Constantinopol (inaugurata pe 25 decembrie 537) . Maritia acestui monument crestin, i-a preocupat deosebit de mult pe otomani, si desi exercita o infuenta destul de tarzie asupra arhitecturii moscheilor, aceasta infuenta a dus la definitivarea stilului arhitectonic in ceea ce priveste spatiul sacru otoman. Planul simplu, patrat de mici dimensiuni, mostenit de la selgucizi a fsot dezvoltat

Moscheile otomane sunt caracterizate prin monumantalitatea constructiei, decoratii foarte bogate, si in mare masura prin existenta cupolei (una sau mai multe cupole). Se spune totusi ca marea Moschee din epoca clasica otomana nu este o copie bizantina, insa infuentele sunt vizibile. Tipul monumental de moschee este caracterizat de folosirea marii cupole, de unificarea volulmului, de corespondenta elementelor interioare si a celor exterioare, de efectul de gratie si de etajarea piramidala. Domul otoman se aseamana cu domul bizantin prin linie, dar mai cu seamna prin tehnicile arhitecturale.

Sfanta Sofia eclispeaza pprin stil si maretie celelate catedrale/biserici/ basilici din epoca, iar despre moschei se spune ca nu exista nici una care sa le eclipseze pe restl. Totusi, eu cred ca sunt moschei, celbre de altfel care eclipseaza alte asemenea edificii. Diferente vizibile de stil apar intre moscheile din marile orase/capitale si micile edificii contruite in orasele de provincie.